

Davant l'Estatut de Catalunya

A la fi després de llarga discussió, sortí el passat setembre de les Corts l'Estatut autonòmic de Catalunya. LA NOSTRA TERRA, que no té per què dissimular la seva significació ja de naixença autonòmica i la seva catalanofília fonamental, no sabia dissimular tampoc davant d'aquest fet, iniciador que pot ésser d'una nova Espanya, la seva més pregonera satisfacció. Aquesta alegria és la que ens fa enviar en primer terme a Catalunya el nostre efusiu missatge de felicitació, segurs que la terra de Jaume I sabrà emprendre, conscient dels seus destins històrics i amb plena responsabilitat, la ruta que la porta—tan estreta i tot d'aquest Estatut, que no és encara el que el poble català hauria volgut—li deixa oberta.

Per Catalunya, aquest principi eficient d'autonomia és el final d'una llarga lluita en pro del recobriment de la pròpia personalitat, de què han estat testimonis la nostra generació i les immediates precedents, i que es desplega en tres èpoques, no delimitades cronològicament, però sí escalonades. Calgué, primer que tot, despertar la dormida consciència amb el ressò de les cançons de la seva gloriosa infantesa, i vengueren els romàntics, els poetes, els Jocs Florals. Calgué, després, agombolar els avenços sentimentals del patriotisme renascut, i connectar-los amb la marxa de l'Estat dins el qual, tanmateix, per indefugible llei històrica, es movia, i sorgiren els polítics. Calgué, per fi, articular el guany espiritual que el moviment nacionalitzador representava, amb la tradició humanística—en el més gran i ample sentit de patrimoni comú de la humanitat,—i vengué el floriment i el recent meravellós impuls totalitzador de la cultura catalana.

Girant ara, de l'espectacle certament magnífic d'aquest procés de recobriment nacional, els ulls a la nostra terra—en relació a la qual ens interessa per sobre de tot la consecució de l'Estatut,—veurem que Mallorca, seguint en llibertat el seu natural instint i

emportada per la sollicitació del propi verb, defugible sols amb traïdoria, no restà externa a la primera de les fases enunciades, sinó que contribuí generosament en quantitat i qualitat a matisar l'obra dels poetes. Però d'aquí no hem passat. El moviment polític catalanitzant, ni prengué mai aquí, ni s'intentà mai tampoc de fer-lo prendre. I així, el que hagués pogut ésser, per un procés paral·lel al descrit i per a intentar el qual és ja avui decididament massa tard, el retrobament de la nostra personalitat, gelosament i exclusivament "nostra" dins la gran família catalana —personalitat tan clarament definida a l'edat mitjana, per exemple, quan les naus que del nostre port es feien a la mar o en tornaven era per anar o venir de les parts d'Espanya o de les de Catalunya,—restà aturat a penes iniciat. Sort n'hem tengut que es mantengués, malgrat tot, roent el caliu de la llengua, aquí, d'altra banda, bé podem dir-ho, mai no colgat del tot.

És en vistes a Mallorca que hem de lamentar també una vegada més que en un règim de democràcia s'hagi pogut impedir coercitivament per endavant la llibertat d'autodeterminació dels distints pobles espanyols, marcant en la Constitució republicana allò que les cartes constitucionals han de registrar una volta consolidat, però no prevenir ni menys impedir.

I no volem, amb això, prefigurar ni defensar cap velleïtat d'absorció catalanista que se'ns puga haver imputat prèviament i amb completa gratuïtat. La nostra posició és ben clara. Desitjam sí, per a Mallorca, un canvi radical de postura política. Voldríem una Mallorca més nostra que no és, com estam segurs que seria el dia que fos més ella mateixa que no avui; el dia que la seva personalitat natural es veiés lliure de la deformació que li suposa la coerció secular d'un règim cetraltzador que, no sempre amb malvolença, però ni amb la millor bona fe, no pot arribar en el servei de les distintes terres d'un Estat, i més en un Estat pobre com és el nostre, a la minúcia de detall i a la delicadesa de tracte amorós que les diferències naturals reclamen.

Voldríem, certament, el nostre govern. I perquè governar és servir, i servir és educar i no hi ha educació més urgent que aquella que fonamenta en els individus i en els pobles la coneixença de si mateix, coneixement bàsic la resultant del qual no és altra que la fidelitat a la pròpia naturalesa, tenim fe en les nostres possibilitats. Podem dir-ho ben alt; no som centralistes de Madrid, ni de Barcelona, ni d'enlloc. No som més que mallorquins,

i pel fet d'ésser mallorquins i de sentir-nos-hi íntegralment, no tenim dubte sobre l'orientació del nostre esperit, ni sobre el destí de la nostra cultura, tan mancada d'estímuls fecunds d'intensificació, ni finalment sobre la direcció que prendria, encarrilada per camins de fidelitat a la seva pròpia essència, la gravitació de Mallorca.

L. N. T.